

Схвалено Вченою радою
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка (в першій редакції)
від 07.10.2024 року (протокол №2),
введено в дію наказом ректора
№842-32 від 17.10.2024 року;

Затверджено Вченою радою
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка (в цілому)
від 04.11.2024 року (протокол № 3),
введено в дію наказом ректора

№ 1033-32 від 11.11.2024 року

Ректор Володимир БУГРОВ

КОНЦЕПЦІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ВІДКРИТОЇ НАУКИ В КИЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Київський національний університет імені Тараса Шевченка (далі – Університет) підтримує принципи відкритої науки та створює необхідні умови для успішної реалізації практик відкритої науки учасниками освітньо-наукового процесу та партнерами у науковій і освітній діяльності.

Концепція реалізації принципів відкритої науки в Університеті (далі – Концепція) спрямована на формування власної моделі відкритої науки, яка відповідатиме світовим принципам відкритої науки. Вона впроваджується шляхом нормативно-правового регулювання і організаційного забезпечення всіх видів наукової і освітньої діяльності в Університеті.

1. Загальні положення

1.1. Концепція визначає політику Університету з упровадження основних принципів та цінностей відкритої науки: мету, цілі, засади їх реалізації. Концепція визначає інфраструктуру відкритої науки Університету, встановлює основні принципи та цінності відкритої науки, засади їх реалізації у науковій та освітній діяльності Університету, інструменти популяризації цінностей відкритої науки серед студентів, аспірантів, наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету, акцентує увагу на дотриманні норм права інтелектуальної власності.

1.2. Концепція розроблена відповідно до Конституції України, законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про науково-технічну інформацію»,

«Про авторське право і суміжні права», «Про вищу освіту», «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах», «Про цифровий контент та цифрові послуги», інших національних нормативних актів у сфері науки та освіти, а також нормативних актів Університету, зокрема Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності, Положення про інституційний репозитарій (електронний архів), Положення про систему забезпечення якості освіти і освітнього процесу.

1.3. Концепція спрямована на реалізацію Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку на період до 2030 року» №722/2019 від 30 вересня 2019 р., та підвищення якості й ефективності досліджень, підтримку заходів з інтеграції української науки до Європейського дослідницького простору в контексті завдань Національного плану щодо відкритої науки, затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 892-р від 08 жовтня 2022 р., рекомендацій ЮНЕСКО та Європейської Комісії і ґрунтується на принципах відкритої науки та відкритого доступу, визначених Рекомендацією ЮНЕСКО про відкриту науку 2021 р., Рекомендацією Комісії ЄС 2018/70 від 25.04.2018 р. щодо доступу до наукової інформації та її збереження, Директивою ЄС 2019/1024 від 20.06.2019 р. про відкритий доступ до наукових результатів та науково-технічної інформації та повторне використання інформації державного сектору, Дорожньою картою з інтеграції науково-інноваційної системи України до європейського дослідницького простору (ERA-UA), затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України № 167 від 10.02.2021 р.

1.4. Концепція не поширюється на результати діяльності, що виконуються поза межами посадових обов'язків працівників Університету, проте не виключає можливості використання системи відкритої науки Університету для публікації й архівування результатів досліджень, наприклад, в інституційному репозитарії eKNUTSHIR.

1.5. У випадку співпраці вчених Університету з представниками інших установ, дія цієї Концепції, за відсутності іншої угоди, поширюється на частку наукового результату, отриману працівниками Університету.

1.6. У Концепції, у відповідності до чинного законодавства і міжнародних нормативно-правових актів, *терміни* вживаються в такому значенні:

Академічний текст – авторський твір наукового, науково-технічного й навчального характеру у формі дисертації, кваліфікаційної випускної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової та науково-технічної діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших наукових і навчально-методичних праць.

Відкрита наука – інклюзивна концепція, що поєднує різні підходи та практики, які спрямовані на те, щоб зробити багатомовні наукові знання відкритими, доступними й такими, що можуть бути використані кожним. Мета — збільшити

наукову співпрацю та обмін інформацією на користь науки і суспільства, а також відкрити процеси створення, оцінювання та комунікації наукових знань для широкої аудиторії за межами традиційної наукової спільноти.

Відкрите наукове знання – комплексне визначення, яке охоплює доступ до наукових публікацій, наукових результатів, метаданих, відкритих освітніх ресурсів, програмного забезпечення, вихідного коду та обладнання, що є доступними у публічному домені або під авторським правом і ліцензованими за відкритою ліцензією, яка дозволяє доступ, повторне використання, адаптацію та розповсюдження за певних умов.

Наукові публікації – рецензовані статті в журналах, книги, звіти за результатами наукової та науково-технічної діяльності та матеріали конференцій.

Відкриті наукові результати та науково-технічна інформація – цифрові та аналогові дані/ відомості/ інформаційні матеріали, неопрацьовані та опрацьовані, а також супутні метадані, числові показники, текстові записи, зображення та звуки, протоколи, код аналізу та робочі процеси, які можуть бути відкрито і повторно використані, збережені та розповсюджені будь-ким за умови зазначення авторства. Відкриті наукові результати та науково-технічна інформація доступні у своєчасному й зручному форматі для користувачів, зрозумілому і для людей, і для машин, відповідно до принципів FAIR.

Відкриті освітні ресурси – навчальні та науково-методичні документи у цифровому чи іншому форматі, що перебувають у суспільному надбанні або видані за відкритою ліцензією, яка надає іншим право безкоштовного доступу, використання, адаптації та повторного розповсюдження без обмежень або з мінімальними обмеженнями.

Відкритий програмний код і вихідний код – програмне забезпечення, вихідний код якого зроблено публічно доступним, у своєчасному та зручному форматі, зрозумілому і для людей, і для машин, під відкритою ліцензією, що надає іншим право використовувати, змінювати, розширювати, створювати похідні роботи та ділитися програмним забезпеченням та його вихідним кодом, дизайном або планом.

Вчений – фізична особа, яка проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження і отримує наукові та (або) науково-технічні (прикладні) результати.

Інституційний репозитарій (електронний архів) Університету – є локальним репозитарієм (частиною) Національного репозитарію академічних текстів, який забезпечує мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та забезпечення довготривалого, постійного й надійного доступу через Інтернет до електронних версій академічних текстів студентів, аспірантів, наукових і науково-педагогічних працівників Університету.

Ліцензії Creative Commons – безкоштовні, публічні ліцензії, розроблені міжнародною некомерційною організацією Creative Commons, які надають простий, стандартизований дозвіл на поширення академічних текстів, як препринтів, так і постпринтів (вже опублікованих праць).

Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження.

Науковий результат – нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту нормативно-правового акта, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо.

Науково-педагогічна діяльність – педагогічна діяльність в університетах, академіях, інститутах та закладах післядипломної освіти, що пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю.

Принципи належного управління науковими результатами (принципи FAIR) – принципи, що передбачають забезпечення багаторазового використання наукових результатів, їх доступність, здатність до взаємодії з різними типами даних (інтероперабельність) і здійснення оперативного пошуку необхідної інформації.

Службовий твір – твір, створений працівником у зв'язку з виконанням обов'язків за трудовим договором (контрактом).

Службові наукові результати – наукові результати, отримані працівником у зв'язку із виконанням обов'язків за трудовим договором (контрактом).

2. Сучасний стан із впровадження елементів відкритої науки в Університеті.

В Університеті запроваджено окремі важливі *елементи відкритої науки, що формують базу для забезпечення реалізації політики відкритої науки:*

- створено інституційний репозитарій eKNUTSHIR, що функціонує в Університеті на правах локального депозитарію, входить до Національного репозитарію академічних текстів (<https://ir.library.knu.ua/home>), розміщений на сервері Університету, що накопичує, зберігає електронні версії документів (творів) і надає до них, у межах та у порядку, визначеному законодавством, постійний безкоштовний повнотекстовий доступ в мережі Інтернет;

- в інституційному репозитарії eKNUTSHIR документи розміщуються на підставі Ліцензійного договору між автором та Університетом. Станом на жовтень 2024 репозитарій містить 8 188 публікацій, створено акаунти для 2 374 наукових та науково-педагогічних працівників та редакцій 42 журналів;

- Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті визначено обов'язковість передачі до репозитарію повнотекстових електронних версій кваліфікаційних/дипломних робіт/проектів після їх захисту. Вільний доступ користувачів до повнотекстових електронних версій кваліфікаційних/дипломних робіт/проектів забезпечується у випадках відсутності у них: інформації з обмеженим доступом згідно з чинним законодавством, неопублікованих нових наукових результатів, зафіксованих в угодах зобов'язань Університету щодо нерозголошення інформації. Рішення щодо обмеження доступу приймається екзаменаційними комісіями за поданням керівників кваліфікаційних/дипломних робіт;

- Положеннями про організацію освітнього процесу і про систему забезпечення якості освіти і освітнього процесу в Університеті визначено обов'язковість

оприлюднення у відкритому доступі на сайтах факультетів/інститутів описів освітніх (освітньо-професійних) програм і робочих програм навчальних дисциплін (освітніх компонентів);

- Порядком проходження документів, які подаються на здобуття ступеня доктора філософії в Університеті визначено неухильне дотримання вимог щодо оприлюднення у відкритому доступі повнотекстових версій дисертацій на сайті Науково-консультаційного центру Університету з наступним збереженням в інституційному репозитарії eKNUTSHIR протягом п'яти робочих днів з дати видання наказу про утворення разової ради. Станом на жовтень 2024 в репозитарії оприлюднено 594 автореферати та 1023 повнотекстових копій дисертацій у відкритому доступі;

- відповідно до ст. 429 ЦК України, майнові права інтелектуальної власності на об'єкт права інтелектуальної власності, що створений науковим або науково-педагогічним працівником у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту) належать Університету та працівнику спільно, якщо інше не встановлено цим Кодексом або договором. Положенням про охорону прав інтелектуальної власності та трансфер технологій в Університеті регулюються відносини у сфері створення, охорони та комерційного використання об'єктів права інтелектуальної власності, які створюються в Університеті, визначено засади організації діяльності з охорони прав інтелектуальної власності, проведення патентних досліджень та обліку об'єктів інтелектуальної власності, права на які належать Університету;

- усі наукові періодичні видання, засновником яких є Університет, підтримують принципи відкритого доступу та видаються з використанням публічної ліцензії відкритого доступу CC (Creative Commons) на використання об'єктів авторського права. Університет заохочує реєстрацію наукових фахових видань (журналів) Університету у міжнародних базах даних журналів відкритого доступу;

- анотації до наукових звітів за результатами виконання фундаментальних та прикладних наукових досліджень (науково-технічних розробок), що виконуються в Університеті за рахунок бюджетних коштів оприлюднюються щорічно у відкритому доступі на сайті Науково-дослідної частини Університету, починаючи з 2005 року (крім робіт, в яких є інформація з обмеженим доступом);

- забезпечено відкритий доступ до дослідницької та інноваційної інфраструктури Університету (ЦККНО, інноваційні центри, Бізнес.Дія, Центр високопродуктивних обчислень та машинного навчання тощо) для всіх учасників освітнього й наукового процесу Університету, забезпечує умови для відкритої співпраці із зовнішніми користувачами;

- створено відкритий ресурс для пошуку наукових та науково-методичних публікацій аспірантів та працівників Університету за ключовими словами, зокрема за прізвищем, назвою підрозділу та кафедрою, посадою, ORCID, співавторами, назвою публікації, виданням чи DOI (<https://researchpaper.knu.ua/>).

3. Основні цінності та принципи відкритої науки, мета, цілі та ключові завдання для її впровадження в Університеті

3.1. Члени академічної спільноти Університету поділяють такі *основні цінності*

відкритої науки¹:

– **якість і добросовісність** – відкрита наука ґрунтується на засадах поваги до академічних свобод і прав людини, сприяє забезпеченню високої якості досліджень шляхом об'єднання різноманітних джерел знань і надання вільного доступу до методів досліджень і наукових результатів, що створює умови для їхнього ретельного аналізу й перевірки з використанням прозорих процесів оцінювання;

– **суспільна користь** – відкрита наука як глобальне суспільне благо має належати й приносити користь усьому людству. Для цього наукові знання мають перебувати у відкритому доступі, а наукові досягнення бути частиною суспільного надбання. Наукова практика повинна бути інклюзивною, стійкою й справедливою, зокрема щодо можливостей для отримання освіти та розвитку потенціалу;

– **рівність і справедливість** – відкрита наука повинна відігравати важливу роль у забезпеченні рівності між вченими з розвинутих країн і країн, що розвиваються, забезпечуючи справедливий і взаємний обмін науковими здобутками та результатами, рівний доступ до наукових знань для вчених, і споживачів знань, незалежно від місця проживання, національності, раси, віку, статі, доходу, соціально-економічних умов, кар'єрного рівня, мови, релігії, особливих потреб, етнічної приналежності, міграційного статусу тощо;

– **різноманітність та інклюзивність** – відкрита наука повинна охоплювати різноманітні знання, практики, методи й процедури роботи, мови, результати та теми досліджень, що підтримують потреби й епістемічний плюралізм наукової спільноти загалом та різних дослідницьких колективів чи окремих науковців зокрема, а також – громадськості й носіїв знань за межами традиційної наукової спільноти, включно з представниками корінних народів і місцевими громадами, а також соціальними суб'єктами з різних країн і регіонів за потреби.

3.2. У своїй науковій та освітній діяльності члени академічної спільноти Університету керуються такими *принципами* відкритої науки²:

– **прозорість, контроль, критичний аналіз та відтворюваність результатів** – відкритість варто заохочувати на всіх етапах наукової діяльності для забезпечення надійності й точності наукових результатів, посилення впливу науки на суспільство та підвищення спроможності суспільства вирішувати складні взаємопов'язані завдання. Реалізація відкритості сприяє посиленню прозорості й довіри до наукової інформації, а також зміцнює фундаментальні основи науки як окремої форми знання, що ґрунтується на доказах і перевіряється за допомогою співвіднесення з реальністю, логічного аналізу та експертного контролю;

– **рівність можливостей** – усі науковці, інші суб'єкти відкритої науки й зацікавлені сторони, незалежно від місця проживання, національності, раси, віку, статі, доходу, соціально-економічних умов, рівня кар'єри, дисципліни, мови, релігії, особливих потреб, етнічної приналежності, міграційного статусу чи будь-яких інших підстав, мають право на рівні можливості, щоб отримати доступ до відкритої науки, зробити свій внесок та отримати користь;

– **відповідальність, повага та підзвітність** – підвищення відкритості

¹ Відповідно до рекомендацій ЮНЕСКО: [UNESCO Recommendation on Open Science](#), с. 17-19.

² Відповідно до рекомендацій ЮНЕСКО: [UNESCO Recommendation on Open Science](#), с. 17-19.

зумовлює посилення відповідальності всіх залучених до відкритої науки суб'єктів. Відповідальність і звітність перед громадськістю, своєчасне виявлення конфліктів інтересів, можливих соціальних та екологічних наслідків наукової діяльності, інтелектуальна чесність і повага до етичних принципів та особливостей досліджень мають стати основою для належного управління відкритою наукою;

– *співпраця, участь та інклюзивність* – співпраця на всіх етапах наукової діяльності, реалізована поза межами географічних, мовних, поколінневих і ресурсних відмінностей, має стати нормою. Міждисциплінарна співпраця сприяє повноцінній і ефективній участі представників громадськості, а також включенню знань маргіналізованих спільнот для вирішення соціально значущих проблем;

– *звучність* – наявність різноманітних наукових систем, суб'єктів і ресурсів, а також стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій унеможливають застосування універсальних підходів до інструментів і практик відкритої науки, спонукають установи заохочувати різні шляхи розвитку відкритої науки та форми її реалізації, дотримуючись вищезазначених основних цінностей і максимальним урахуванням принципів відкритої науки;

– *сталість* – максимальна ефективність і дієвість відкритої науки забезпечується стійкими довгостроковими методами роботи, послугами, інфраструктурою та моделями фінансування, що дозволяє забезпечити рівноправну участь вчених із менш привілейованих установ і країн. Об'єкти інфраструктури відкритої науки мають функціонувати й фінансуватися переважно на некомерційній основі, спираючись на довгострокову концепцію, що вдосконалює практику відкритої науки та забезпечує постійний і необмежений доступ для всіх охочих.

3.3. Метою реалізації Концепції є покращення видимості та популяризація результатів наукових досліджень і освітніх розробок науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників Університету в інформаційному середовищі відкритої науки із застосуванням сучасних технічних та інформаційних засобів, що сприятиме розвитку освіти і науки в Україні, інтеграції спільноти Університету до світового освітнього і наукового простору, а також поширенню досягнень і підвищенню впізнаваності наукових і освітніх шкіл в Європейському Союзі і в світі.

3.4. Цілями впровадження принципів відкритої науки в Університеті є:

- підтримка використання результатів досліджень, їх поширення застосуванням сучасних механізмів відкритої науки;

- покращення обізнаності студентів, аспірантів, працівників Університету, наукової спільноти України та іноземних країн із науковими публікаціями і дослідницькими даними вчених Університету;

- підвищення рівня обізнаності індивідуумів, суспільства, української та міжнародної спільноти з освітніми (освітньо-професійними, освітньо-науковими, microcredential) програмами Університету та зростання довіри до них;

- підвищення достовірності, надійності та відтворюваності наукових результатів відповідно до принципів FAIR;

- полегшення поширення і застосування результатів досліджень;

- формування базису до укладання угод про спільні освітні і наукові ресурси із

партнерами (в межах альянсів університетів, міжнародних наукових та освітніх проектів тощо).

3.5. Ключові завдання, які необхідно вирішити при реалізації Концепції:

- визначити вимоги щодо відкритої науки у процесі наукових досліджень;
- урегулювати правові питання відкритої науки;
- забезпечити інтеграцію елементів відкритої науки Університету з відповідними елементами EOSC (European Open Science Cloud), реєстрацію в іноземних репозитаріях та пошукових системах;
- забезпечити підтримку відповідних протоколів обміну метаданими, метаданих англійською мовою, використання ідентифікаторів DOI;
- розробити і запровадити механізми, зокрема фінансові, підтримки завершеного циклу елементів відкритої науки після їх розроблення;
- подолати недостатній рівень обізнаності з питань відкритої науки студентів, аспірантів та наукових і науково-педагогічних працівників Університету.

4. Основні шляхи і напрями реалізації політики відкритої науки в Університеті

4.1. Дотримання норм права інтелектуальної власності та принципів академічної доброчесності під час планування, проведення дослідження, створення та публікації наукових результатів і науково-технічної інформації.

4.1.1. Університет реалізує принципи дослідницької доброчесності з пріоритетами відкритості, прозорості та відтворюваності досліджень, послідовно підтримує норми Європейського кодексу дослідницької доброчесності, відповідно до Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

4.1.2. Університет зобов'язується підтримувати найвищі стандарти управління науковими результатами та науково-технічною інформацією, що є ключовим компонентом дослідницької доброчесності. Це охоплює початкове планування, збір, а також довгострокове архівування, спільне використання та видалення даних/інформації.

4.1.3. Університет гарантує, що доступ до наукових результатів і науково-технічної інформації, у яких об'єктами дослідження є люди, можливий лише за умов отримання від них дозволів відповідно до рекомендацій Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації «Етичні принципи медичних досліджень за участю людини як об'єкта дослідження», Положення про комітет з біоетики наукових досліджень у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

4.1.4. Університет розробляє нормативні акти, спрямовані на регулювання відносин щодо оприлюднення у відкритому доступі в інституційному репозитарії eKNUTSHIR наукових та науково-методичних матеріалів, створення яких передбачено контрактом наукового чи науково-педагогічного працівника та які видані коштом Університету у Видавничо-поліграфічному центрі «Київський університет».

4.1.5. Університет розробляє рекомендації щодо порядку розміщення наукових результатів вчених Університету у міжнародних репозитаріях даних (наприклад,

Zenodo, Figshare), призначених для спільного архівування наукової інформації з різних інституцій, із зазначенням покликання на розміщені набори даних під час депонування академічних текстів в інституційному репозитарії eKNUTSHIR для підтвердження наукових результатів, представлених у формі наукового звіту, наукової статті, наукової доповіді, монографії тощо.

4.1.6. Поширення наукових результатів і науково-технічної інформації за принципами відкритої науки здійснюється за умов, якщо в них немає інформації, яку необхідно охороняти як об'єкти промислової власності (наприклад, винаходи, корисні моделі, промислові зразки тощо), якщо дослідження не має конфіденційного характеру або не виконувалось на договірних умовах, які унеможливають відкритий доступ до результатів дослідження.

4.1.7. Університет за потреби сприяє набуттю прав інтелектуальної власності на наукові результати та їх комерціалізації.

4.1.8. Вільний доступ до наукових результатів, які потребують охорони як право інтелектуальної власності, здійснюється відповідно до законодавства у сфері інтелектуальної власності.

4.2. *Розбудова інфраструктури відкритої науки Університету.*

Університет створює нову та розвиває наявну інфраструктуру для досягнення цілей політики відкритої науки, зокрема:

- інституційний репозитарій Університету eKNUTSHIR – для надання безперешкодного доступу до академічних текстів, що створені студентами, аспірантами, науковими і науково-педагогічними працівниками Університету;

- цифровий портал наукової періодики, на якому структуровано представлено інформацію про наукові журнали відкритого доступу, засновником і видавцем яких є Університет;

- серверні потужності для зберігання наукових результатів і дослідницьких даних, відкритих наукових ресурсів та інструментів безпечного керування конфіденційною інформацією щодо досліджень;

- відкрите програмне забезпечення для здійснення наукової діяльності;

- центри колективного користування науковим обладнанням.

Окремі елементи інфраструктури відкритої науки Університету можуть впроваджуватися й підтримуватися самим Університетом, а також у співпраці з іншими українськими та міжнародними організаціями.

4.3. *Управління науковими даними.*

4.3.1. Університет розробляє внутрішні нормативні документи відповідно до стандартів та норм Європейського Союзу в частині застосування принципів належного управління науковими даними (принципи FAIR) та використання оптимізованих наукових даних (FAIR-дані).

4.3.2. Для запровадження принципів належного управління науковими даними (принципи FAIR) в Університеті може бути створено центр компетенцій з використання оптимізованих наукових даних (FAIR-даних).

4.3.3. Університет імплементує ініціативи, пов'язані з дотримання принципів FAIR при обміні даними для максимального повторного використання наукових

результатів: DORA (Declaration on Research Assessment), ORCID (Open Researcher and Contributor ID), цифрові ідентифікатори об'єктів (DOI), а також використання стандартних відкритих ліцензій для обміну науковими результатами, науково-технічною інформацією і кодами.

4.4. *Підвищення рівня поінформованості та формування компетентності з принципів відкритої науки серед студентів, аспірантів, наукових і науково-педагогічних працівників Університету.*

4.4.1. Для досягнення мети і цілей політики відкритої науки, необхідно проводити системну роботу, спрямовану на формування й розвиток культури відкритої науки в академічному середовищі за принципом «Максимально відкрито, закрито наскільки це необхідно» (*«As open as possible, as closed as necessary»*) і з дотриманням балансу інтересів вченого, Університету, суспільства і держави, їхньої взаємної відповідальності.

4.4.2. Робота з підвищення рівня поінформованості й формування компетентності з принципів відкритої науки може здійснюватися за такими напрямками:

- включення тем з принципів і цінностей відкритої науки в освітні компоненти для бакалаврів та магістрів;

- розроблення й впровадження курсів з управління науковими результатами для аспірантів;

- проведення курсів підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, освітніх заходів (консультацій, семінарів, круглих столів, тренінгів тощо) на базі Наукової бібліотеки імені М. Максимовича;

- підготовка та поширення інформаційних матеріалів щодо роботи фахівців з питань впровадження принципів відкритої науки та принципів належного управління науковими даними;

- проведення досліджень з питань відкритої науки та пошуку найкращих інструментів їх впровадження.

4.5. *Інституційна політика оцінювання наукових та науково-педагогічних кадрів.*

4.5.1. У рамках підготовки до повноправного членства країни в Європейському Союзі Університет підтримує реформування оцінювання наукових досліджень на засадах узгодження з відповідними практиками Європейського дослідницького простору.

4.5.2. Університет реалізовує ініціативи та враховує інструменти, описані в європейських рамкових кодексах, шляхом просування і запровадження принципів Коаліції з розвитку оцінювання наукової діяльності (CoARA), надання пріоритету відкритій науці, впровадження найбільш фундаментальних принципів оцінювання, викладених у Декларації Сан-Франциско про оцінювання наукових досліджень (DORA), Лейденському маніфесті (Leiden manifesto), Гонконгських принципах (Hong Kong principles), а також положеннях Європейської хартії дослідників (EU Charter for Researchers), Європейського кодексу поведінки при наймі на роботу дослідників (EU Code of Conduct for the Recruitment of Researchers), які забезпечують процес у межах Стратегії управління людськими ресурсами для дослідників (HRS4R certification).

5. Організаційне і фінансове забезпечення реалізації Концепції

5.1 Відповідальним за впровадження та реалізацію принципів відкритої науки і надання пропозицій щодо формування переліку об'єктів відкритої науки в освітній діяльності Університету є проректор з науково-педагогічної роботи.

5.2 Відповідальним за впровадження та реалізацію принципів відкритої науки і надання пропозицій щодо формування переліку об'єктів відкритої науки в науковій діяльності Університету є проректор з наукової роботи.

5.3. Для реалізації Концепції в Університеті створюється робоча група, яка розробляє п'ятирічний план заходів для впровадження та реалізації принципів відкритої науки, який затверджується Вченою Радою і вводиться в дію наказом ректора.

5.4. Ефективність виконання плану впровадження й реалізації принципів відкритої науки в Університеті щороку розглядається на засіданні ректорату, за рішенням якого можуть бути ініційовані зміни до плану заходів.

5.5. Фінансування заходів з реалізації цієї Концепції здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, міжнародної технічної допомоги, а також інших джерел, не заборонених законодавством. Обсяг фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів для реалізації Концепції визначається щороку з урахуванням можливостей джерел фінансування.

6. Прикінцеві положення

6.1. Концепція затверджується Вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора.

Погоджено:

Проректор з наукової роботи

Ганна ТОЛСТАНОВА

Проректор

з науково-педагогічної роботи

Андрій ГОЖИК